

بررسی جایگاه نام‌های غیررسمی جغرافیایی در هویت مکانی شهر همدان

یونس رشیدی^۱؛ دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی-دانشگاه تربیت مدرس

چکیده:

نام‌های جغرافیایی بازتاب دهنده هویت فرهنگی هر منطقه جغرافیایی می‌باشند و به انعکاس کارکردهایی که مناطق جغرافیایی برعهده دارند می‌پردازند. در طی زمان برخی از مناطق جغرافیایی به دلایل مختلف تغییر نام می‌یابند، درنقش‌های خویش دچار تحول می‌گردند و به بازتعریف هویت جغرافیایی خویش می‌پردازند.

در چند دهه اخیر با شکل‌گیری انقلاب اسمی و تغییر در اندیشه سیاسی حکومت ایران، افزایش جمعیت و رشد شهرها تغییراتی در ساختار شهرها و همچنین کاربری مناطق شهری بوجود آمد. با پا به عرصه وجود نهادن این عوامل، نام‌گذاری جغرافیایی شهرها، میدان، خیابان‌ها، فضاهای شهری و... اهمیت بسزایی یافت. در این زمینه نام‌های بسیاری از مناطق تغییر یافتند و استفاده از اسامی و عناوینی که در بردارنده معانی اسلامی و انقلابی بودند گسترش یافتند.

در شهر همدان بررسی جایگاه نام‌های جغرافیایی از سه نظر قابل توجه می‌باشد: الف- بیشتر نام‌های مناطق و فضاهای شهری مضامینی اسلامی و انقلابی دارند و به تجلی عینی ایدئولوژی حاکم بر جامعه می‌پردازند، ب- گزینش نام‌ها برای مناطق مختلف شهری و همچنین فضاهای عمومی بر اساس نیاز و حس مکانی شهروندان صورت نمی‌پذیرد و بیش از هر چیز منعکس‌کننده نگاه مدیریت شهری و حاکمیت به شهر می‌باشد، ج- در بعضی از مناطق شهری همدان نام‌هایی که برگزیده شده است نتوانسته است در میان مردم عمومیت یابد و همچنان مردم از نام‌هایی غیررسمی استفاده می‌نمایند که در بردارنده شاخصه هویت مکانی هستند و یا منعکس‌کننده کارکردهای آن‌ها می‌باشند.

پرسش‌هایی که در این تحقیق مطرح می‌گردد این است که در قالب چه فرآیندی نام‌های غیررسمی در شهر همدان بوجود آمده‌اند؟ نام‌های غیر رسمی با چه جنبه‌هایی از هویت فرهنگی، کارکردهای جغرافیایی و حس مکانی شهروندان همدان ارتباط دارند؟

واژگان کلیدی: نام‌های غیررسمی، نقش و کارکرد جغرافیایی، هویت، حس مکان

۱. مقدمه:

در منطق جغرافیای سیاسی در کنار منطقه و موقعیت جغرافیایی که مکان‌ها و فضاها در آن قرار می‌گیرند، عوامل جغرافیایی، فرهنگی و تاریخی دیگری نیز در هویت‌یابی مکان‌ها تاثیر گذار هستند. چنانکه میتوان در بسیاری از مناطق مختلف و شهرها به پیشینه تاریخی، عوامل جغرافیایی تاثیرگذار در شکل‌گیری محیط انسانی با استفاده از نام‌هایی که در این شهرها کاربرد دارند دست یافت. امروزه در بسیاری از کشورها برای حفاظت از فرهنگ و تاریخ سعی می‌گردد به نام‌های جغرافیایی به عنوان یکی از شاخصه‌های هویت مکانی توجه لازم معطوف گردد. با گسترش و توسعه شهرها و ساخت فضاهای شهری جدید که هرروز به فضاهای قبلی اضافه می‌گردند توجه به هویت جغرافیایی یک مکان از طریق حفظ آثار تاریخی و حفاظت از نام‌هایی که منعکس‌کننده این نام‌ها می‌باشند می‌تواند حائز اهمیت باشد. چنانکه گسترش علم و فرهنگ و پا به عرصه وجود نهادن پدیده‌های انسان‌ساختی که بخصوص در یک قرن اخیر به محیط زندگی انسانی وارد شده اند در فضاهای جغرافیایی یک منطقه که از قدمت تاریخی برخوردار می‌باشند چشم‌اندازها و تغییرات گسترده‌ای را خلق می‌نمایند.

با خلق و ورود این پدیده‌های جغرافیایی جدید به زندگی انسانی پیش ازهر چیز این نام‌ها هستند که مورد استفاده قرار می‌گیرند. استفاده صحیح از نام‌های جغرافیایی و و بذل توجه به فرهنگ‌انسانی که در یک منطقه جغرافیایی قرار دارند در کنار کاربری‌های فضاهای شهری که بخشی از هویت‌بخشی به فضاهای شهری را برعهده دارند جامعه انسانی را قادر خواهد ساخت که بتواند بخشی از هویت تاریخی شهرها را حفظ نموده و میان تاریخ و زندگی معاصر در شهرها پیوندهای مستحکمی را برقرار سازد.

۲. روش تحقیق:

انجام پژوهش درمورد نام‌های غیر رسمی به عللی کمتر به اسناد جغرافیایی و تاریخی مستند دسترسی دارد. چرا که بسیاری از نام‌های غیر رسمی مستند نشده‌اند و در مکاتبات و اسنادی که موجود می‌باشد عموماً مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. لذا این تحقیق برای بررسی موضوع به پژوهش‌های کتابخانه‌ای در مباحث نظری و مطالعات میدانی برای شناخت نام‌های غیررسمی در فرهنگ شفاهی مردم در شهرهمدان متکی می‌باشد.

۳. مبانی نظری تحقیق:

هر گروه و جامعه انسانی که در یک منطقه جغرافیایی به زیست مشغول است و دارای تاریخی مشخص می‌باشد هویت خود را در سرزمینی که از آن خود می‌داند جستجو می‌نماید. سرزمین عبارتست از بخشی از فضای سطح زمین که توسط فرد، گروه انسانی و یا یک دولت به تصرف درآمده باشد (حافظ‌نیا، ۱۳۸۵: ۱۵۱). سرزمین در بطن خویش و به یاری امکانات و تسهیلاتی که برای زندگی انسان فراهم می‌آورد پرورش و رشد انسان را فراهم می‌نمایند و باعث آن می‌گردد که ملت‌های مختلف نسبت به آن احساس تعلق نموده و به تعریف هویت خویش در چارچوب آن بپردازند. هویت ملی عبارتست از مجموعه خصایص و ارزشهای مشترک یک ملت که افراد آن نسبت به آنها خود آگاهی یافته و به واسطه آنها احساس یگانگی و تعلق به همدیگر می‌کنند (حافظ‌نیا، ۱۳۸۵: ۱۴۹). یکی از مواردی که به بازتاب هویت ملی و همچنین هویت محلی جوامع انسانی می‌پردازد فضاهای جغرافیایی می‌باشد که در سایه مدیریت و وجود شکلی از جهان بینی که به بازساخت محیط پیرامون می‌پردازد قوام می‌یابد. فضای جغرافیایی بازتابی از آگاهی‌های اساسی انسان از جهان، تجربیات او از زندگی و وابستگی‌های ارادی او با محیط جغرافیایی می‌باشد (شکویی، ۱۳۷۵: ۳۰۰). انسان‌ها خاطرات و گذشته تاریخی خویش را بیش از هرچیز در میان

فضاهایی می یابند که در آن به طور متوالی و در طی تسلسل نسل های متعدد زیسته اند. در طی این فرآیند به سازماندهی فضای جغرافیایی که در آن به زیست مشغول می باشند و به بازنمایی ارزش های حاکم بر اندیشه و جامعه خویش می پردازند. جغرافیا در بطن خود حاوی ارزش هایی است که مطلوب انسان ها بوده زیرا حیات و زندگی بشر بر آنها مبتنی و متکی می باشد (حافظنیا ۱۳۸۵: ۱۵۵). این ارزش ها و آرمان های مشترک برای بازنمایی خویش نمادهایی را بر می گزینند و در قالب آن شناخت هویت ملی و محلی را میسر می نمایند.

یک منطقه در زندگی روزمره انسان در شکل نمادهای متنوع، که برای همه افراد در یک منطقه یکسان هستند واسطه می شود، اگرچه معانی مترادف با آنها همواره به شکل مشخصی بر مبنای وضعیت زندگی و تاریخچه زندگی آن فرد ساخته خواهد شد (جانستون، ۱۳۷۹: ۱۰۴). از جمله این نمادها می توان به نام هایی اشاره نمود که برای پدیده های جغرافیایی، مکان ها و فضاهای جغرافیایی برگزیده می شود. این نام ها ضمن آنکه بازتاب دهنده هویت های گوناگون هستند در برخی از فضاهای شهری منعکس کننده ارزش های حاکم بر جامعه و کارکردهایی می باشد که برای این فضاها تعریف گردیده است.

ارزش های اجتماعی متأثر از تفاوت های فرهنگی، کیفیت مورفولوژی شهری و شرایط زندگی را در شهرهای بزرگ به شکل های گوناگون سامان می دهد (شکویی، ۱۳۸۵: ۱۲). در سه دهه اخیر پس از سقوط رژیم پادشاهی و روی کار آمدن جمهوری اسلامی در ایران، بسیاری از فضاهای شهری دستخوش تغییراتی گردیدند. هر چند از نظر کالبدی بسیاری از این تغییرات در مقابل موج مدرنیزاسیونی که در شهرهای ایران به راه افتاده بود ناچیز به شمار می آیند، اما از سوی دیگر تفوق ارزش هایی که متأثر از انقلاب اسلامی می باشد توانسته است حضور خود را در چارچوب نام گزینی مناطق مختلف شهری به اثبات برساند.

از مهمترین تغییراتی که در نام های مناطق جغرافیایی به وجود آمد می توان به تغییر نام شهرها، میادین و خیابان هایی اشاره کرد که تا قبل از سال ۱۳۵۷ در میان اسامی آنها ترکیب یا مشتق هایی از اسم شاه در آنها کاربرد داشته است. در طی این روند تمامی این نام ها تغییر یافتند و در مقابل به شکل گسترده از نام شخصیت های انقلابی در جایگزینی این نام ها استفاده شده است. البته این تغییر عناوین تنها مختص به کاربرد نام شاه در مکان ها و فضاهای شهری نبوده است، بلکه بسیاری از اسامی و عناوینی که به نوعی منعکس کننده تاریخ پادشاهی ایران بوده است حذف گردیده است و به جای آنها استفاده از نام های اسلامی و انقلابی کاربرد یافته است.

نام های غیر رسمی از این نظر می تواند حائز اهمیت باشد که منعکس کننده دیدگاه های مردم شهرهای ایران نسبت به شهری که در آن سکونت دارند، می باشد. در طی سال هایی که پس از سال ۱۳۰۰ نام گذاری مکان ها و فضاهای شهری در ایران تداوم یافته است بخشی از نام گزینی ها منطبق بر جغرافیای فرهنگی مناطق جغرافیایی نبوده و در بردارنده گذشته تاریخی و هویت فرهنگی آنها نبوده است. علاوه بر آن در مناطق مختلفی از کشور مردم نام های رسمی که توسط سوی ادارات دولتی و نهادهای عمومی مورد استفاده قرار می گیرند را به کار نمی برند، بلکه در مواردی سعی می نمایند که نام هایی را مورد استفاده قرار دهند که در زندگی روزمره آنها کاربرد بیشتری داشته و از غرابت بیشتری با ویژگی های زندگی روزمره آنان برخوردار است.

۴. یافته های تحقیق:

شهر همدان از نظر تاریخی در میان شهرهایی طبقه بندی شده است از نظر فرهنگی دارای هویت تاریخی می باشد. نام ها در این شهر علیرغم تاریخ ۳۰۰۰ ساله این شهر غرابت کمتری با پیشینه تاریخی آن داشته و از پیوند تاریخی مستحکمی برخوردار نمی باشند. چنانکه این تنها محوطه تاریخی تپه هگمتانه است که توانسته است بر روی اسامی فضاهای شهری مجاور خویش تاثیر گذار باشد. تغییر و تحولات تدریجی در کالبد شهر و بازتعریف

هویت شهری همگی در چشم اندازها و فضاهای شهری تجسم می یابد. تغییر نام از جمله این تغییر و تحولات می- باشد که ارتباط مستقیمی با رابطه چشم انداز و حس مکان شهروندان دارد. کارل ساور بر این باور است که «نمی توانیم در مورد چشم انداز نظریه ای ارایه کنیم مگر اینکه آن را بر حسب روابط زمان و مکان خودش بسنجیم. نتیجه اینکه: چشم انداز یا در فرآیندی مستمر و دائمی توسعه جریان دارد، یا در مرحله زوال و جایگزینی است (کرنگ، ۱۳۸۳: ۳۶).

هرضا، هر محیط و پدیده های جغرافیایی، نمادی از یک شیوه تفکر خاص یا عملکردی از ایدئولوژی نظام اجتماعی- حکومتی است (شکویی، ۱۳۸۲: ۵۴). در شهر همدان از میان چشم اندازهای جغرافیایی که در اثر انگیزش ایدئولوژیک در میان فرهنگ شهری تغییر هویت یافته است، می توان به خیابان شریعتی اشاره نمود. این خیابان پس از وقوع انقلاب اسلامی به نام خیابان دکتر شریعتی تغییر نام یافته است. در سالهای میانی دهه ۶۰ خورشیدی با ساخت مجموعه مهدیه شهر همدان در این خیابان که همراه با رشد و توسعه رفتارهای انقلابی در میان شهروندان بوده است هویتی جدید به این خیابان بخشیده شد و به مرور نام مهدیه به عنوان نام غیر رسمی این خیابان در میان ساکنین شهر همدان کاربرد گسترده ای یافت.

فضاهای عمومی شهری که شامل میادین، پارک ها و خیابان ها می گردند نقاطی هستند که افراد مختلف و گروه های گوناگون اجتماعی در آن با یکدیگر به برقراری ارتباط و ایجاد تعامل می پردازند. فضای عمومی غالباً به اعتقادات و فضاهایی مرتبط است که هر کسی می تواند به آن دسترسی داشته و یا مردم را به طور رسمی و مساوی ملاقات نماید (کرنگ، ۱۳۸۳: ۲۳۴). در شهر همدان برخی از فضاهای عمومی به عنوان نقاطی که برای مردم دسترسی به مناطق خاص جغرافیایی را ایجاد می نمایند به مرور زمان از هویت های چندگانه ای برخوردار شده اند که در طی آن هویت رسمی این مناطق در کنار هویت غیررسمی به بازنمایی می رسند. خیابان شهدا در ضلع شمالی میدان مرکزی شهری همدان (میدان امام خمینی) یکی از فضاهای عمومی شهر همدان می باشد که در آن دو هویت رسمی و غیر رسمی در زندگی روزمره شهروندان و همچنین در نام جغرافیایی مکان به موازات هم تداوم یافته اند. خیابان شهدا به علت اینکه نقطه ایجاد دسترسی روستای شورین در شمال شهر به مرکز شهر همدان می باشد هویتی وابسته به این روستای حاشیه ای شهر همدان یافته است و از این رو در گذر زمان نام غیر رسمی **خیابان شورین** در میان مردم این شهر برای شناسایی این فضای جغرافیایی برگزیده شده است. از دیگر فضاهای شهری همدان که به علت ایجاد دسترسی به مناطق خاص جغرافیایی نام غیررسمی برای آنها استفاده می گردد. میدان شریعتی می باشد. از این میدان نیز به علت آنکه در طول زمان نقطه آغاز دسترسی به منطقه ییلاقی عباس- آباد در جنوب شهر همدان بوده است تحت عنوان **ایستگاه عباس آباد** و یا به اختصار **ایستگاه** یاد می گردد.

فضای جغرافیایی، با تصمیمات انسانی؛ فردی یا جمعی، اختیاری یا اجباری، آگاهانه یا ناآگاهانه، بطور مرتب تغییر می یابد (شکویی، ۱۳۷۵: ۳۰۰). این تغییرات که در فضاهای جغرافیایی صورت می گیرد در پاره ای از موارد همراه با تغییر نام نیز می باشد. برخی از این تغییر نام ها ممکن است به علت اینکه از هماهنگی لازم با کارکردهای جغرافیایی این فضاها موفق عمل نمایند و گاهی نیز به علت عدم کارشناسی مناسب توسط مجموعه مدیریت شهری به موفقیت لازم دست نمی یابد. دو **میدان دانشگاه** و **شهید مفتاح** در همدان می توانند مثال های مناسبی برای این موضوع باشند. نام گذاری **میدان شهید مفتاح** در مرکز یکی از مناطقی به تهیه و عرضه محصولات صنعتی و حمل نقل در شهر همدان می پردازد در سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی هرگز نتوانست جایگاه مناسبی در میان نام های مورد استفاده شهروندان برای خود فراهم نماید. در سال ۱۳۸۶ پس از آنکه دبیرخانه جشنواره فیلم های کودکان به شهر همدان انتقال یافت در یک عمل غیر کارشناسی دیگر توسط مدیریت

شهری در همدان نام **میدان پروانه ها** برای این میدان برگزیده شد و تندیس نیز در این مکان نصب گردید اما با گذشت ۴ سال هنوز استفاده از این نام در سطح شهر همدان نتوانسته است عمومیت یابد و همچنان شهروندان از نام غیررسمی **چاپارخانه** برای این مکان استفاده می نمایند.

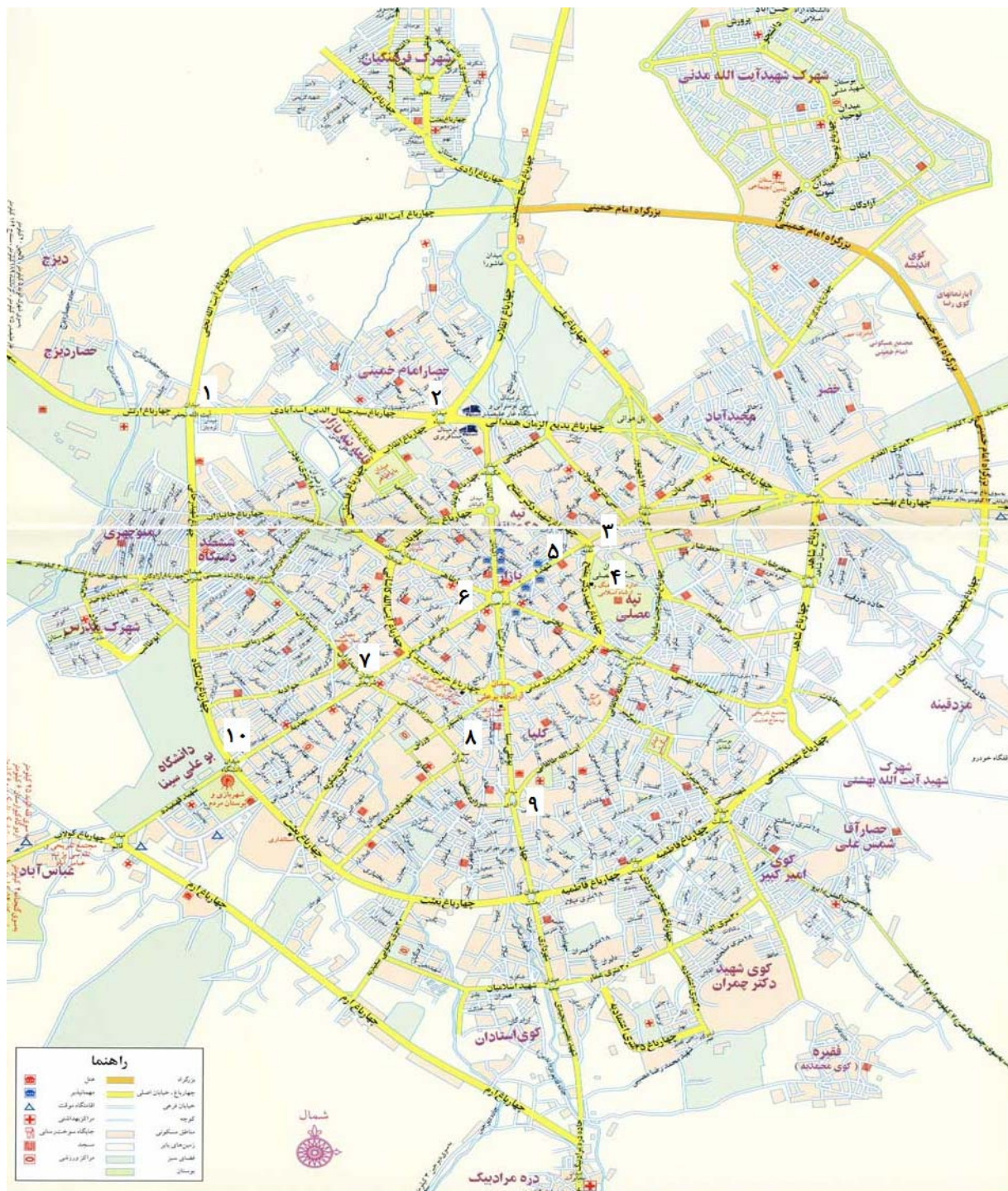
پس از انقلاب اسلامی به میدانی که در برابر دانشگاه بوعلی سینا قرار داشت نام **دانشگاه** نهاده شد. نکته جالب در خصوص نام میدان دانشگاه این می باشد که این اسم توسط مردم شهر همدان پس از گذشت سی سال هرگز برای این میدان استفاده نشد. درمقابل برای میدان **آزادی** که در جنوب شهر همدان و در نزدیکی آرامگاه بوعلی سینا قرار دارد به طور گسترده از عنوان **میدان دانشگاه** استفاده می گردد. این امر برای سالیان متمادی برای بسیاری از شهروندان همدانی و حتی مسافرینی که از شهرهای دیگر وارد این شهر می شدند ایجاد مشکل می نمود. پس از آنکه برای حل مشکل ترافیکی شهر همدان میدان دانشگاه-اصلی که در مقابل دانشگاه بوعلی قرار داشت- تخریب گردید و به چهار راه تبدیل شد عنوان تقاطع **پژوهش** برای آن برگزیده شد. البته این امر را می توان حاصل تصدیق شناسایی این نام توسط کارکردهای جغرافیایی این محل که نزدیک دانشگاه بوعلی قرار دارد دانست.

هر پدیده به طور جداگانه و در مقیاس متفاوت، الگویی خاص در پراکندگی دارد که به تمامی تصادفی نبوده و با فرآیندهای اجتماعی و اقتصادی رابطه دارد (پوراحمد، ۱۳۸۵: ۹۶). گسترش و تعدد وجود نام‌های غیر رسمی (نقشه ۱) برای فضاهای جغرافیایی شهر همدان گویای آن می باشد که ارتباطی نزدیک میان ساختار فرهنگی جامعه شهری همدان و کاربرد اسامی جغرافیایی وجود دارد (جدول ۱). ضمن اینکه این امر حکایت از آن دارد که در طول چندین سال گذشته شهرداری شهر همدان که متولی گزینش و کاربرد نام‌های جغرافیایی بوده است در شناسایی مناطق جغرافیایی مختلف و همچنین نام گذاری آنها به شکل مطلوبی عمل ننموده است. از سویی دیگر این امر مبین این نکته است که میزان اطلاع رسانی نیز در میان سیستم اداری شهری برای اطلاع شهروندان از نام های صحیح و رسمی در سطح مناسبی نیست.

یکی از دلایلی که نام های فضاهای شهری در برخی از مناطق شهر همدان با محیط و هویت محیط پیرامونی خویش ناهمگون می باشد این است که در گزینش نام ها توجهی به نیازهای فرهنگی و همچنین خواست شهروندان نمی گردد. این عدم توجه به کارکردها، هویت منطقه و همچنین پیشینه فرهنگی و تاریخی محیط های شهری ناشی از آن نکته می باشد که برخی از مسئولین اداری و شهری نتوانسته اند به ایجاد تمایز میان خواست های عمومی و خواست های فردی بپردازند. خواست عمومی تنها منافع جمع را مورد مطالعه قرار می دهد، در صورتی که خواست انحصاری بر سود فردی تکیه می زند (لوری و کمپ، ۱۳۸۶: ۶۷). چنانچه در نام گزینی مناطق شهری به خواست عمومی بیشتر توجه گردد و عناوینی انتخاب گردد که بتواند بیشتر مورد استفاده مردم باشد احتمال آن که اسامی با اقبال عمومی مواجه گردد بیشتر خواهد شد.

هر اجتماعی مرکب از دو عنصر پندار و ساختار است. پندارها همان مجموعه ذهنی و روانشناختی می باشند که در بردارنده ارزش‌ها، هنجارها، نمادها، اعتقادات، احساسات و طرز تلقی‌هایی هستند که بخش ذهنی آن جامعه را تشکیل می دهند. اما ساختارها مجموعه‌ای از پایگاه‌ها و نقش‌های تعریف شده و نهادی هستند که با یکدیگر دارای ارتباط متقابل و تعامل می باشند (ابوالحسنی، ۱۳۸۸: ۳۰). در شهر همدان پندارهای اجتماعی که در جامعه جاری است در نام گزینی مناطق جغرافیایی باعث آن شده است که نام‌هایی که در بردارنده کارکرد فضاهای شهری هستند بیشتر مورد استفاده قرار بگیرد و مناطق جغرافیایی بیش از هر چیز بر اساس کاربری های فضاهای شهری شناخته شوند.

برای بررسی و تجزیه و تحلیل این موضوع لازم است که ساختارهای شهری همدان بیشتر از دیدگاه انتقادی نگریسته شود. این دیدگاه انتقادی شیوه مدیریت شهری همدان را در گذشته که نام ها را به درستی بر اساس کاربری های فضای شهری مورد استفاده قرار نداده است شامل می گردد. پذیرش عقل و خرد مدرن، با نگاهی انتقادی به تاریخ و پرسش در جریان وجود و چون و چرایی هستی و دگرگونی ساختار زیستی آغاز می شود؛ یعنی زمان را به چالش و پرسش گرفتن، ذهنیت گذشته و گذشته نگر را مورد تردید قرار دادن، و در بسیاری از اصول شک کردن و به مدل و الگوهای تازه اندیشیدن (یوردشاهیان، ۱۳۸۶: ۲۴۳). نام شناسی نام های جغرافیایی در شهر همدان از آن حکایت دارد که تا کنون هیچگونه مدل منظم و صحیحی برای گزینش نام ها کاربرد نیافته است و به احساس مکانی شهروندان همدانی برای انتخاب نام های جغرافیایی توجه چندانی نگردیده است.

نقشه ۱: نقاط شهری همدان که نام‌های غیر رسمی آنها کاربرد بیشتری یافته است.

شماره	نام رسمی	نام غیررسمی	شرح علت شکل گیری نام غیررسمی
۱	چهارراه آیت ا... نجفی	چهار راه میدان بار	قرار گیری دو میدان اصلی توزیع تره بار شهر همدان در حاشیه این چهار راه
۲	میدان سپاه	چراغ قرمز	اولین چراغ راهنمایی و رانندگی که در شهر همدان در این مکان نصب گردیده است موجب کاربرد این نام شده است
۳	میدان شهید مفتاح (میدان پروانه ها)	میدان چاپارخانه	خیابانهای اطراف و همچنین حاشیه این میدان محل فروش قطعات خودرو هستند ضمن اینکه در دهه های ۲۰ و ۳۰ خورشیدی بسیاری از گاراژهای این منطقه محل نگهداری چهارپایان بارکش شهر همدان بوده است
۴	تپه مصلی	تپه حاج عنایت	اسم اصلی این منطقه حاج عنایت بوده است که بعدها به عنوان محل مصلی شهر همدان برگزیده شده است.
۵	خیابان شهدا	خیابان شورین	پس از اصلاح میدان مرکزی شهر همدان در سالهای ابتدایی ۱۳۰۰ این خیابان به علت برقراری ارتباط میان روستای شورین و مرکز شهر همدان به این نام مشهور گردیده است
۶	خیابان دکتر علی شریعتی	خیابان مهدیه	در دهه ۶۰ خورشیدی با ساخت مهدیه همدان در این خیابان به مرور زمان نام خیابان مهدیه در کنار نام اصلی رواج یافت
۷	میدان شریعتی	ایستگاه عباس آباد - ایستگاه	این میدان محلی بوده است که شهروندان برای رسیدن به منطقه گردشگری عباس آباد از آن استفاده می کرده اند و از این رو به این نام شهره شده اند.
۸	تقاطع هنرستان - میرزاده عشقی	پیچ زندان	برای نزدیک به ۵ دهه قرار گیری زندان شهر همدان در کنار این تقاطع ، نام پیچ زندان برای شناسایی این نقطه شهری استفاده می شد.

۹	میدان آزادی	میدان دانشگاه	تعدد تغییر نام و عناوین در این میدان باعث شده است که یکی از نام هایی که مدتی اندک مورد استفاده بوده است به عنوان نام غیر رسمی این میدان برگزیده شود
۱۰	چهار راه پژوهش (میدان دانشگاه)	چهارراه پژوهش (میدان پارک)	در ابتدا میدان دانشگاه که در این نقطه قرار داشت باعث شده به طور همزمان به دو نقطه شهری عنوانی یکسان داده شود که البته با تغییر کارکرد این میدان به چهار راه این عنوان نیز در چند سال اخیر اصلاح گردیده است.

جدول ۱- لیست فضاهای شهری نمونه در شهر همدان که دارای نام غیر رسمی می باشند

۵. نتیجه گیری:

نام های غیر رسمی که در شهر همدان برای شناسایی فضاهای مختلف شهری و برخی از پدیده های جغرافیایی مورد استفاده قرار می گیرند از سه نظر قابل توجه توجه می باشند:

۱. گروهی از این نام های غیر رسمی در سالهای دهه ۶۰ خورشیدی و در سایه گسترش اندیشه های اسلامی- انقلابی در سطح جامعه ایرانی عمومیت یافته است.
۲. مناطقی از شهر همدان به جهت ایجاد دسترسی به مناطق حاشیه ای شهر همدان، نام های غیر رسمی خویش را از این نقاط حاشیه ای اخذ می نمایند.
۳. سومین گروه از نام های غیر رسمی که در این شهر کاربرد گسترده ای یافته است انعکاس کارکردهای فضاهای شهری مجاور این نقاط هستند. این کارکردها در زندگی روزمره مردم این شهر از چنان اهمیتی برخوردار هستند که باعث شده است مردم عناوین فضاهای شهری مجاور را برای این نقاط خاص استفاده نمایند.

مطالعات میدانی که در این تحقیق بر روی نام های غیر رسمی شهر همدان انجام گرفت در مجموع ما را به این نتیجه رهنمون می سازد که سه مسئله اندیشه های مسلط بر جامعه شهری ایران، کارکردهای فضاهای شهری و برقراری رابطه احساسی میان دو مکان جغرافیایی، در شکل گیری پدیده نام های غیر رسمی نقش مهمی را بر عهده دارند.

منابع:

۱. ابوالحسنی، رحیم. (۱۳۸۸). تعیین و سنجش مولفه‌های هویت ایرانی. انتشارات مرکز تحقیقات استراتژیک. تهران. چاپ اول
۲. پوراحمد، احمد. (۱۳۸۵). قلمرو و فلسفه جغرافیا. انتشارات دانشگاه تهران. تهران. چاپ دوم
۳. جانستون، رونالد جان. (۱۳۷۹). مسئله جا و مکان جغرافیایی - تفحصی در جغرافیای انسانی. ترجمه: تبریزی، جلال. دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی. تهران. چاپ اول
۴. حافظ‌نیا، محمدرضا. (۱۳۸۵). اصول و مفاهیم ژئوپلتیک. پژوهشکده امیرکبیر. مشهد. چاپ اول
۵. شکویی، حسین. (۱۳۸۲). فلسفه‌های محیطی و مکتبهای جغرافیایی. موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی. تهران. چاپ اول
۶. شکویی، حسین. (۱۳۸۳). اندیشه‌های نو در فلسفه جغرافیا. موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی. تهران. چاپ هفتم.
۷. شکویی، حسین. (۱۳۸۵). دیدگاه‌های نو در جغرافیای شهری. انتشارات سمت. تهران. چاپ اول
۸. کَرنگ، مایک. (۱۳۸۳). جغرافیای فرهنگی. ترجمه: قرخلو، مهدی. انتشارات سمت. تهران. چاپ اول
۹. لوری، دیوید و کمپ، دیوید. (۱۳۸۶). شهروندی سبز-دموکراسی سبز، عدالت سبز. ترجمه: روغنی، محمود. نشر اختران. تهران. چاپ اول
۱۰. هاگت، پیتر. (۱۳۸۲). جغرافیا ترکیبی نو-چاپ دوم. ترجمه: گودرزی نژاد، شاپور. انتشارات سمت. تهران. چاپ سوم
۱۱. یوردشاهین، اسماعیل. (۱۳۸۶). تبارشناسی قومی و حیات ملی. نشر پژوهش فرزاد. تهران. چاپ دوم